

W GOŚCINNYM KRAJU – SENEGALU

KONSPEKT ZAJĘĆ

Opracowanie:

MARZENA BYLICA
ALEKSANDRA GŁOWA

Planowana liczba i wiek odbiorców: 25 dzieci w wieku 6 lat

Czas trwania: 60 minut

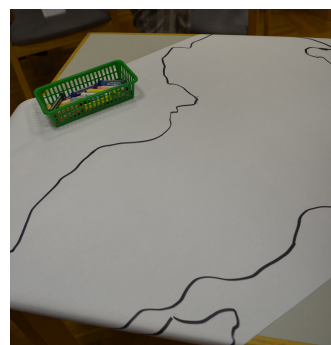
Cel (wiedza, umiejętności, postawy związane z edukacją globalną):

- kształtowanie świadomości wielokulturowości
- rozbudzanie zainteresowania życiem rówieśników mieszkających w Senegalu
- kształtowanie postawy szacunku w stosunku do ludzi innych narodowości
- promowanie aktywności grupowej

Przygotowania: prezentacja multimedialna (linki do zdjęć w załączniku 1), list od chłopca z Senegalu – z Dakaru (załącznik 2), rzutnik, ekran odtwarzacz CD, nagranie z płyty „tańce integracyjne cz.2” – „Wężyk hop”, nagranie audio muzyki „Uandesana” (Senegal) z płyty „A Word of music of Africa” (czas 7.44), piłka – globus, sznurek, kontury Senegalu i Polski.

Na zdjęciach (od lewej): Gorée – wyspa położona 3 km na wschód od portu w Dakarze; Saint-Louis – miasto w północno-zachodnim Senegalu; Kaolack; kobieta na ulicy w Senegalu

Na zdjęciach (od lewej): kontur Afryki i projektowane na nich tradycyjny wzory z Senegalu, płyta „A Word of music of Africa”, szalik z wzorami z Senegalu

Potrzebne materiały:

- 5 dużych arkuszy papieru
- nożyczki, kredki pastelowe, kleje
- gazety czarno-białe lub kolorowe
- 5 kopert
- pocięte drukowane litery

Aranżacja przestrzeni: dzieci siedzą na dywanie, następnie przed ekranem, zabawy na dywanie, praca plastyczna przy stolikach bez krzesełek.

Przebieg zajęć

1. List od Abdou (10 minut)

Cele edukacyjne: Wprowadzenie do tematu. Poszerzanie świadomości na temat miejsca, w którym żyją dzieci.

Do przedszkola przychodzi listonosz i przynosi przedszkolakom list. Prowadząca odczytuje dzieciom list od Abdou i zadaje przykładowe pytania:

- Gdzie mieszka Abdou?
- Z ilu osób składa się jego rodzina?
- Jak się ubiera do szkoły?
- Czego najbardziej lubi uczyć się w szkole?
- Czy pamiętacie, jak na imię ma kolega Abdou?
- W jakie zabawy bawili się chłopcy?
- A wy w co lubicie się bawić?
- Co Abdou robi po powrocie ze szkoły?
- A ty co robisz, jak wrócisz z zerówki?
- Czy chłopiec miał jakieś obowiązki?
- A czy wy też macie obowiązki? Jakie?
- Jak chłopiec spędzał wieczór?
- A Ty co lubisz robić z rodzicami?

2. Prowadząca zaprasza dzieci w podróż do Senegalu – kraju zwanego w języku wolof – Teranga oznaczającego gościnny (5 minut)

Cele edukacyjne: Praca z globusem. Uświadomienie dzieciom odległości między różnymi państwami na Ziemi.

Nauczyciel/ka pokazuje na globusie Polskę i Senegal na globusie. Dzieci wskazują na globusie Polskę i planują trasę przelotu do Dakaru stolicy Senegalu (z Warszawy 10 godzin).

Praca z globusem:

- znalezienie Senegalu i miejsca zamieszkania Abdou – Dakaru
- odnalezienie Polski.

Można też pokazać dzieciom inny kraj, np. Niemcy i ich stolicę, dla lepszego zobrazowania odległości między Polską i Senegalem, a Polską i Niemcami (blisko – daleko).

Nauczyciel/ka za pomocą sznurka odmierza odległość między Senegalem a Polską oraz między Polską i Niemcami. Układa na dywanie naszkicowane kontury mapy Senegalu i Polski (opcjonalnie również Niemiec); układa sznurek między mapami.

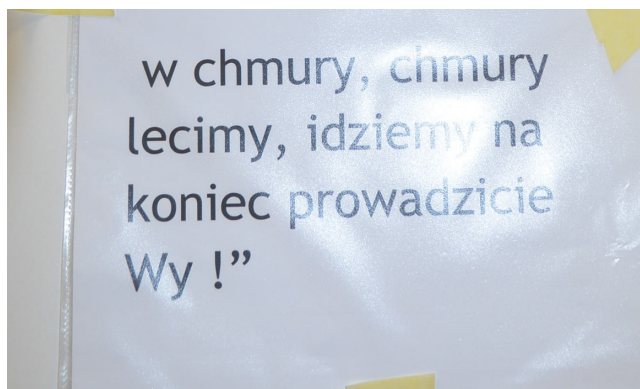
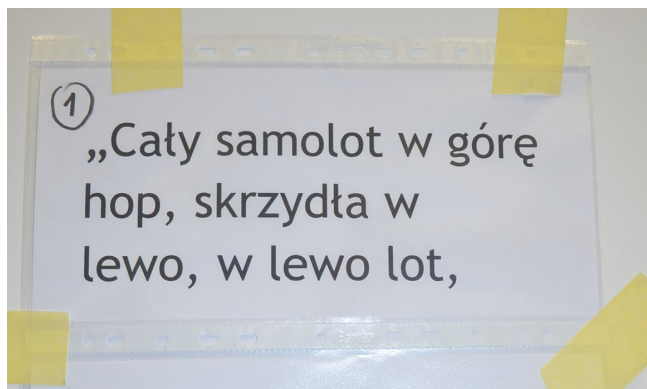
3. Zabawa muzyczno-ruchowa „Cały samolot” (5 minut)

Cele edukacyjne: Integracja grupy. Rozwijanie inwencji muzycznej oraz umiejętności rytmicznego poruszania się.

Wylatują w długi lot przy muzyce, naśladują ruchy do piosenki.

„Cały samolot w górę hop, skrzydła w lewo, w lewo lot, w chmury, chmury lecimy, idziemy na koniec prowadzicie Wy“ (ustawienie parami).

Po wylądowaniu witają się: „Salamaalekum czyli „Pokój z Wami“.

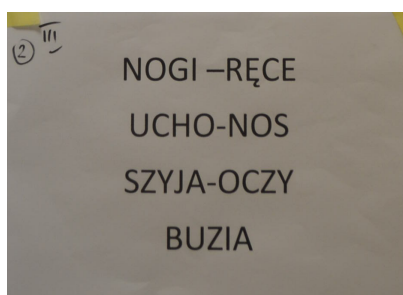
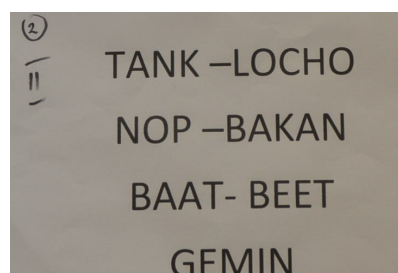
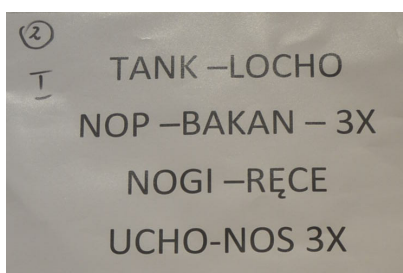

4. Osoba prowadząca przedstawia krótką prezentację (5 minut)

Zdjęcia stolicy Senegalu – Dakaru, zdjęcia stolicy Polski Warszawy, zdjęcie małej osady w Senegalu i zdjęcie małej miejscowości w Polsce, miasteczka nad oceanem – St.Louis i Kołobrzegu, autobusu w Dakarze i Warszawie, chłopców bawiących się na ulicach Dakaru, wzorów tkanin, z których uszyte są ubrania, meczetu w Dakarze i kościoła w Warszawie, chłopca z Senegalu – Abdou Abdou, dziewczynki z Polski, dziewczynki z Senegalu i rodziny z Senegalu.

5. Zabawa ruchowa (5 minut)

Poznanie słów w języku wolof – odpowiednik zabawy „Głowa, ramiona“ na melodię tej zabawy (tank, loxo, nop, bakan, baat, beet, gemin) wskazując kolejno na części ciała (nogi, ręce, ucho, nos, szyja, oczy, buzia) za każdym razem szybciej.

*Aby ułatwić dzieciom wypowiedzianie nowych słów, należy ich pokazać jak na zdjęciach

6. Czy znamy te litery? (5 minut)

Cele edukacyjne: Umiejętność współpracy w grupie, rozpoznawania poznanych liter drukowanych i cyfr liczb.

Dzieci w kopertach otrzymują pocięte drukowane litery (5 grup – ABDU) na kopertach są cyfry, oznaczające która litera ma być ułożona. Wspólnie układają imię chłopca.

**5 kopert z dużymi drukowanymi literami. W kopercie po jednej pocięte na 3-4 części.*

7. „Ulica w Dakarze” lub „Projektujemy ubrania” (25 minut)

Cele edukacyjne: Rozwój manualny. Umiejętność pracy w grupie.

Praca plastyczna – wycinanie z kolorowych lub czarno-białych gazet brył domów, samochodów, naklejanie na plakat i ozdabianie kredkami lub dorysowywanie elementów.

Projektujemy wzory na ubranie. Na dużych arkuszach farbami lub pastelami w rytm muzyki – jak na zdjęciach:

8. Zabawa „Tak-nie” w języku Wolof (5 minut)

Cele edukacyjne: podsumowanie.

„Warw – dedeet” czyt.: łał, dede.

- Czy w Senegalu jeździ się autobusami?
- Czy w Senegalu pada śnieg?
- Czy w Senegalu dzieci lubią grać w piłkę?
- Czy w Senegalu dzieci uczą się po polsku?
- Czy w Senegalu dzieci uczą się po francusku?

ŹRÓDŁA:

- „Gry i zabawy afrykańskie” pod redakcją M. Jackowskiej i H. Rubinkowskiej
- Unsplash

ZAŁĄCZNIK 1:

1. Dakar – stolica Senegalu

<https://ocdn.eu/pulscms-transforms/1/gzKktkqTURBXy8zNDdmNDBhY2RlZTc5OWZlZGMxOTQ2NTViYjk3OTVhYS5qcGVnk5UCzQMUAAMLDlQIAzQL4wsOVB9kyL3B1bHNjbXMvTURBXy8xZDcoY2loMTcwNTk1MDQzNjYyOWNhYmQzMjZmNTBmNi5wbmcHwGA>

2. Warszawa – stolica Polski

https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fmeteor-turystyka.pl%2Fimages%2Fplaces%2Fo%2Fz9.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fmeteor-turystyka.pl%2Fmiasto%2Fwarszawa&docid=TLvbdV6wVoCe_M&tbnid=k7uZcVKKCc1QoM%3A&vet=12ahUKEwinzNvJ2vfeAhXAAxAlHffHAHU4ZBAzKcCwJ3oECAEQKA..i&w=1700&h=1117&bih=594&biw=1356&q=warszawa%20stolica%20polski&ved=2ahUKEwinzNvJ2vfeAhXAAxAlHffHAHU4ZBAzKcCwJ3oECAEQKA&iact=mrc&uact=8

3. Wioska Dindefelo

https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fyahodeville.com%2Fgaleria%2F2005westcoast%2Fdindefelo.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fyahodeville.com%2Fgaleria%2Fviewer.php%3Fpic%3D16&docid=ToM95xPnkynyqM&tbnid=M_Wh8KYR5qvTvm%3A&vet=10ahUKEwin9qKctPXeAhXQJ1AKHZNIBcsQMwhNKBawEA..i&w=640&h=311&itg=1&bih=594&biw=1356&q=wioska%20w%20Senegalu&ved=0ahUKEwin9qKctPXeAhXQJ1AKHZNIBcsQMwhNKBawEA&iact=mrc&uact=8

4. Chata w Polsce skansen w Zaborku

https://www.google.pl/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fwww.polskiekrajobrazy.pl%2Fimages%2Fstories%2Fbig%2F50478...Podlasie_Zaborek_.JPG&imgrefurl=http%3A%2F%2Fwww.polskiekrajobrazy.pl%2FGalerie%2F72%3APodlasie%2F50478%3Askansen_w_Zaborku_wiejska_chata.html&docid=78oiPPhPho-yNM&tbnid=wrk3vMlv4VvcMM%3A&vet=10ahUKEwiOndqosvXeAhXiwsKHfEjARsQMwhJKAwwDA..i&w=800&h=531&bih=594&biw=1356&q=chaty%20w%20skansenie&ved=0ahUKEwiOndqosvXeAhXiwsKHfEjARsQMwhJKAwwDA&iact=mrc&uact=8

5. Piętrowe chaty w wiosce Mlomp

https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj3_3JsfXeAhVEzKQKHbBhCZlQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fencyklopedia.pwn.pl%2Fhaslo%2FSenegal-Warunki-naturalne%3B4575311.html&psig=AOvVaw36lHexjlb09P5YD94P2YbY&ust=1543435737887271

6. Chaty w Polsce - Chochołów

<https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Feholiday.smcloud.net%2Fmapy%2Fzdjecia%2Fbig%2Fchocholow-5364-51.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.eholiday.pl%2Finfo-chocholow-5364-zdjecia.html&docid=qsQoJYvP9l3wM&tbnid=rm-YKHxgizASM%3A&vet=10ahUKEwigrLKhtvXeAhXNBvAKHavKC2MQMwiQAShGMEY..i&w=750&h=500&bih=643&biw=1356&q=chocho%20%20%3B3w&ved=0ahUKEwigrLKhtvXeAhXNBvAKHavKC2MQMwiQAShGMEY&iact=mrc&uact=8>

7. Miasteczko Saint-Louis

<https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjOwvjQ6lbfAhURWxoKHeA5AgkQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fechodnia.eu%2Fswietokrzyskie%2Fsenegal-saint-louis-kiedys-perla-afryki-zachodniej%2Far%2F8121480&psig=AOvVaw35128Od5ViRDjGLE16LM-P&ust=1544034792523672>

8. Kołobrzeg – stare miasto

https://www.google.pl/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Ffosrodkikolonijne.pl%2Fdata%2Fimage%2Fkat_32%2Fimg_3265.jpg&imgrefurl=http%3A%2F%2Ffosrodkikolonijne.pl%2Fviewer.php%3Ftype%3D3%26id%3D3265&docid=seP7eYJYE6zabM&tbnid=d3qp8gEoakio6M%3A&vet=10ahUKEwjpr9bu6obfAhVPQhoKHaT1ABEQMwheKBowGg..i&w=859&h=548&bih=643&biw=1356&q=Ko%20%20%3B3w&ved=0ahUKEwjpr9bu6obfAhVPQhoKHaT1ABEQMwheKBowGg&iact=mrc&uact=8

9. Wygląd mieszkania Dakar

https://s.ihf.com/552580013256/Alquiler-vacacional-Dakar-Casa-de-ciudad_13.jpeg

10. Wygląd mieszkania Warszawa

https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Ffi.st-nieruchomosci-online.pl%2Fqfynhfl%2Fmieszkanie-warszawa.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwarszawa.nieruchomosci-online.pl%2Fmieszkanie-w-apartamentowcu%2Cprzy-lesie%2F3784286.html&docid=FlB8DXlx-LFqmM&tbnid=iddHmjRKTtu13M%3A&vet=10ahUKEwiFisrf7lbfAhUDUBoKHU11BHQQMwg_KAlwAg..i&w=800&h=600&bih=643&biw=1356&q=Mieszkanie%20w%20Warszawie&ved=0ahUKEwiFisrf7lbfAhUDUBoKHU11BHQQMwg_KAlwAg&iact=mrc&uact=8

11. Autobus w Dakarze

<https://static.fly4free.pl/s/2017/2/b/ba14014a92e4f90eaf683ac294194f1a.jpeg>

12. Autobus w Warszawie

https://encrypted-tbno.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTB03qOSdVoX5JRqW_nNxuQ4grxgmQCylSwqDI-C2jU7F-547BG

13. Mecz w Dakarze

<https://static.fly4free.pl/s/2017/2/b/ba30240772d271ea80704d093314c479.jpeg>

14. Kościół w Warszawie

http://www.zabytkowekoscioly.net/images/stories/polska/mazowieckie/warszawa_kosciol_zbawiciela/warszawa_kosciol_zbawiciela02.jpg

15. Zabawy na ulicach

<https://static.fly4free.pl/s/2017/2/6/611b6a325744256d5dco80df1off5793.jpeg>

16. Wzory tkanin

<https://d1bvpoagx8hqbg.cloudfront.net/originals/moda-i-krawcy-z-dakaru-6f3830a35b24097ef2888eff8635483e.jpg>

17. Chłpiec z Senegalu - Abdou

[https://www.google.pl/url?](https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit8Zf9w_XeAhXH_aQKHwoFC8IQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fpl.depositphotos.com%2F52686711%2Fstock-photo-editorial-thiaroye-senegal-africa-july.html&psig=AOvVaw3uACOctlPS9omgl46x4iAV&ust=1543440936458598)

[sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit8Zf9w_XeAhXH_aQKHwoFC8IQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fpl.depositphotos.com%2F52686711%2Fstock-photo-editorial-thiaroye-senegal-africa-july.html&psig=AOvVaw3uACOctlPS9omgl46x4iAV&ust=1543440936458598](https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit8Zf9w_XeAhXH_aQKHwoFC8IQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fpl.depositphotos.com%2F52686711%2Fstock-photo-editorial-thiaroye-senegal-africa-july.html&psig=AOvVaw3uACOctlPS9omgl46x4iAV&ust=1543440936458598)

18. Dziewczynka z Polski

[https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwolna-polska.pl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F02%2Faz77.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwolna-polska.pl%2Fwiadomosci%2Frazem-w-obronie-polskich-dzieci-2015-](https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwolna-polska.pl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F02%2Faz77.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwolna-polska.pl%2Fwiadomosci%2Frazem-w-obronie-polskich-dzieci-2015-02&docid=letI5YmoLdt4YM&tbid=jRJeMsJ4is6aIM%3A&vet=10ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw...i&w=800&h=560&bih=594&biw=1356&q=dziecko%20z%20Polski&ved=0ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw&iact=src&uact=8)

[02&docid=letI5YmoLdt4YM&tbid=jRJeMsJ4is6aIM%3A&vet=10ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw...i&w=800&h=560&bih=594&biw=1356&q=dziecko%20z%20Polski&ved=0ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw&iact=src&uact=8](https://www.google.pl/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwolna-polska.pl%2Fwiadomosci%2Frazem-w-obronie-polskich-dzieci-2015-02&docid=letI5YmoLdt4YM&tbid=jRJeMsJ4is6aIM%3A&vet=10ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw...i&w=800&h=560&bih=594&biw=1356&q=dziecko%20z%20Polski&ved=0ahUKEwi1wI3v_PfeAhVRL1AKHTHiDIUQMwg9KAMwAw&iact=src&uact=8)

19. Dziewczynka z Senegalu

[https://www.google.pl/url?](https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjaysmb_PfeAhUMMewKHUcTDiQQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fwww.wykop.pl%2Flink%2F4378373%2Fsamotna-fanka-senegalu-zdjecie-z-lublina-robi-furore-w-sieci%2F&psig=AOvVaw3aVFjULF-bDi2Rx2ZfrXWG&ust=1543524790892519)

[sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjaysmb_PfeAhUMMewKHUcTDiQQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fwww.wykop.pl%2Flink%2F4378373%2Fsamotna-fanka-senegalu-zdjecie-z-lublina-robi-furore-w-sieci%2F&psig=AOvVaw3aVFjULF-bDi2Rx2ZfrXWG&ust=1543524790892519](https://www.google.pl/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjaysmb_PfeAhUMMewKHUcTDiQQjRx6BAGBEAU&url=https%3A%2F%2Fwww.wykop.pl%2Flink%2F4378373%2Fsamotna-fanka-senegalu-zdjecie-z-lublina-robi-furore-w-sieci%2F&psig=AOvVaw3aVFjULF-bDi2Rx2ZfrXWG&ust=1543524790892519)

20. Dzieci

[https://ocdn.eu/pulscms-](https://ocdn.eu/pulscms-transforms/1/uGltktqTURBXy9kMGNhNmZhYzQyMzdiNDY3MzYzNDIjYzQ3ZTc4ZWUyZS5qcGVnk5UCzQMUAMLDiQIAzQL4wsOVB9kyL3B1bHNjbXMvTURBXy8xZDcoY2loMTcwNTk1MDQzNjYyOWNhYmQzMjZmNTBmNi5wbmcHwGA)

[transforms/1/uGltktqTURBXy9kMGNhNmZhYzQyMzdiNDY3MzYzNDIjYzQ3ZTc4ZWUyZS5qcGVnk5UCzQMUAMLDiQIAzQL4wsOVB9kyL3B1bHNjbXMvTURBXy8xZDcoY2loMTcwNTk1MDQzNjYyOWNhYmQzMjZmNTBmNi5wbmcHwGA](https://ocdn.eu/pulscms-transforms/1/uGltktqTURBXy9kMGNhNmZhYzQyMzdiNDY3MzYzNDIjYzQ3ZTc4ZWUyZS5qcGVnk5UCzQMUAMLDiQIAzQL4wsOVB9kyL3B1bHNjbXMvTURBXy8xZDcoY2loMTcwNTk1MDQzNjYyOWNhYmQzMjZmNTBmNi5wbmcHwGA)

LIST OD ABDOU

Witam Was koledzy z Polski pozdrowieniem z mojego kraju – Salamaalekum !

Mam na imię Abdou i mieszkam na przedmieściach Dakaru w jednym z ceglanych parterowych domów z moją rodziną. Ndiaye – To moje nazwisko bardzo popularne w Senegalu, podobnie jak np. Nowak czy Kowalski w Polsce. Imię Abdou, które nadano mi (w ciągu ośmiu dni od narodzin), też jest bardzo popularne. Rodzice mogli nadać mi imię przodka, członka rodziny lub kolegi z pracy. Imiennik jest zawsze konkretną osobą. W Senegalu nie wybiera się imienia z listy lub kalendarza. Nasze- więc imię swojego dziadka, którego wszyscy pamiętają jako mądrego i wyrozumiałego człowieka, zawsze gotowego służyć innym radą lub pomocą. Opiszę Wam teraz jak wygląda mój dzień. Mam nadzieję, że Wy też napiszecie do mnie list, jak spędzacie swój dzień w zerówce.

Pierwsza w domu wstaje mama – Aminata, ciocia Khadi (wymowa: Hadi) oraz dwie starsze siostry – Aisha (wymowa: Aisza) i Nabou (wymowa: Nabu). Dziewczynki muszą przynieść wodę ze studni i przygotować śniadanie dla całej rodziny: dzieci dostaną pożywną słodką kaszę z olejem palmowym i dodatkiem kefiru. Przed śniadaniem mój tata Moustafa (wymowa: Mustafa) wraz z kuzynami wspólnie się modlą. Ja ma dopiero siedem lat, więc na razie modlitwa nie jest dla mnie obowiązkowa. W tym czasie biegnę do pobliskiego straganu po bagietkę, to mój poranny obowiązek. W całym domu roznosi się aromat świeżo zaparzonej kawy, którą wypiją dorośli, zagryzając świeżą bagietką.

Po śniadaniu szybko przebieram się w szkolny mundurek – niebieską koszulkę i granatowe spodnie, na ramię zarzuca mały kolorowy plecak i wraz ze swoimi przyjaciółmi z sąsiednich domów – Falou i Balla – biegnę do pobliskiej szkoły. Nauka w szkole podstawowej trwa sześć lat. Rok szkolny rozpoczyna się w październiku, a kończy w czerwcu. Teraz jestem w pierwszej klasie. Wakacje trwają od lipca do września. W domu i na ulicy wszyscy mówią w języku wolof, ale w szkole tak, jak wszystkie dzieci w Senegalu, uczymy się tylko w języku francuskim, który jest językiem państwowym, to znaczy, że ważne sprawy i dokumenty administracyjne załatwia się w języku francuskim, ale w bankach, urzędach, na pocztę można też mówić w języku wolof. Gdy ukończę szkołę podstawową marzę, aby pójść do szkoły średniej i zostać kierowcą. Chciałbym jeździć kolorowymi karapidami (fr. carapide jest to senegalski mały autobus). Można w nich poznawać wciąż nowych ludzi i podróżować do innych miast: Kaolack, Touba, Saint-Louis... Najbardziej lubię lekcje kaligrafii, na których uczy się prawidłowo pisać litery. Zamiast zeszytu piszę na specjalnej małej tabliczce, na której może ścierać zapisane słowa i pisać wciąż nowe. Niektóre dzieci mają zeszyty, w których piszą ołówkiem lub długopisem, ale nie jest to tak fajne, jak pisanie na tabliczce, czyli takim afrykańskim znikopisie. Mój kolega – Falou najbardziej lubi matematykę. Liczenie przydaje się na rynku podczas zakupów, gdy rodzice wysyłają go po warzywa lub cukier. Podczas lekcji dzieci często też śpiewają i klaszczą. Dzięki temu nikt się nie nudzi. A podczas przerwy Abdou bawimy się na podwórku w chowanego lub grę zręcznościową,

polegająca na podrzucaniu kamyków. Kieszenie chłopców zawsze pełne są kolorowych kamyków i koralików, które między sobą wymieniają. Najchętniej chłopcy bawią się w zabawy ruchowe. Popularny jest np. berek, tylko w Senegalu nazywa się on Dor daxe (wymowa: dor dache).

Dziewczynki wolą skakać przez skakankę lub śpiewać wesołe piosenki i klaskać w dłonie. Lekcje szybko mijają i o godzinie piątej po południu wracam do domu. Jestem już bardzo głodny (w szkołach nie ma stołówek), więc teraz myślę tylko o jednym: ciekawe co tym razem mama przygotowała na obiad: thieboudienne czy maffé? Maffé, czyli ryż z sosem z masłem orzechowym i mięsem kozim, było poprzedniego dnia, więc mam nadzieję, że tym razem będzie thieboudienne, bo to moja ulubiona potrawa. Thieboudienne – to tradycyjna potrawa w Senegalu, którą najczęściej przygotowuje się w każdym domu, czyli bardzo smaczny ryż z sosem z warzyw i smażoną rybą. Tak miałem rację, tym razem będzie mój przysmak. ale najpierw myje ręce i przebiera się w tradycyjny strój – długą bluzę do kolan i spodnie uszyte z kolorowej, ręcznie malowanej tkaniny. W tradycyjnych rodzinach muzułmańskich w Senegalu odzież zakrywa całe ciało. Dziewczynki i kobiety chodzą w długich spódnicach i zakrywają włosy chustami. Teraz wszyscy zbierają się na tarasie przed domem. Mama rozkłada czystą dużą tkaninę, siostry przynoszą obiad na ogromnej tacy i wszyscy siadają w kole. Wspólne posiłki to tradycja w każdym senegalskim domu. Najczęściej je się rękoma, a właściwie jedną ręką, gdyż zwyczaj nakazuje, aby po jedzeniu sięgać tylko prawą ręką. Palcami lepi się z ryżu kuleczki, które wkłada się do buzi. Jeśli małe dziecko tego nie potrafi, pomaga mu mama. Podobno tak smakuje najbardziej. Pewnie coś w tym jest. Przecież też wolimy jeść świeże owoce trzymając je w ręku, a nie kroić przy użyciu noża i widelca.

Senegal jest krajem muzułmańskim, ale ustrój państwa jest laicki. To oznacza, że oddziela się kwestie religii od prawodawstwa. Poza tym w szkole nie naucza się religii, więc po obiedzie idę na dwie godziny jeszcze do specjalnej szkoły koranicznej przy meczecie, gdzie marabut, czyli nauczyciel szkoły koranicznej, naucza modlitwy i czyta Koran, świętą księgę dla muzułmanów. Wychowanie duchowe jest prywatną sprawą rodzin, które zapisują swoje dzieci do takiej szkoły, albo oddają je do specjalnych szkół koranicznych (zwanых daraa), zazwyczaj zlokalizowanych z dala od dużych miast, aby wychować je na dobrych muzułmanów, ludzi wierzących, uczciwych i pracowitych. Ja ma szczęście, zarówno jego rodzice, jak i marabut są bardzo dobrymi ludźmi.

Dopiero po nauce w szkole koranicznej mam czas wolny. Oczywiście, jak każde dziecko najchętniej wykorzystuje ten czas na zabawę z kolegami. Może udać się na sąsiednią ulicę, gdzie lubię grać w piłkarzyki, ponieważ jak w całej Afryce, również w Senegalu chłopcy i właściwie wszyscy kochają piłkę nożną. Więc tak naprawdę to najchętniej lubię biegać nad brzegiem oceanu, gdzie z kolegami gra w prawdziwy futbol. Na plaży, na której zawsze po południu zbierają się chłopcy, można grać w piłkę, biegać, albo podpatrywać, jak starsi uprawiają zapasy – narodowy sport w Senegalu.

Ćwiczenia sportowe na plaży są bardzo przyjemne, nie jest tak gorąco, jak na boisku przy szkole, no i można się kąpać. Gdy jestem już zmęczony zabawą wracam do domu. Poza tym bieganie w czterdziestostopniowym upale powoduje, że strasznie chce się pić. W domu czeka orzeźwiający chłodny napój z owoców baobabu lub czerwony napój z kwiatów hibiskusa oraz słodkie i soczyste owoce mango. A poza tym pamięta, że musi wieczorem pomóc rodzicom. W Senegalu, tak jak w wielu krajach Afryki, bardzo często dzieci muszą pomagać w domu. Jeżeli chodzą do szkoły to oprócz nauki mają też inne obowiązki: przynoszą wodę, opiekują się młodszym rodzeństwem, sprzedają drobne towary, dziewczynki pomagają przygotowywać posiłki, piorą, prasują. Ja muszę posprzątać należący do mojej rodziny stragan na rynku i przenieść towar do domu. Targowiska to najciekawsze i najbarwniejsze miejsca w afrykańskich osadach. Można tu kupić niemal wszystko, co jest potrzebne ludziom do jedzenia i w życiu codziennym: owoce, warzywa, mięso, herbatę, kawę, tkaniny, odzież, biżuterię, naczynia i dziesiątki innych towarów. Szczegółowe poznanie tego, co jest sprzedawane na targu, daje wyobrażenie o potrzebach całego kraju, o rolnictwie, hodowli, rybołówstwie, warunkach życia ludności, rzemiośle i sztuce. Stałym elementem zakupów na targu jest targowanie się, które często jest celem samym w sobie, zgodnie z miejscowym zwyczajem nie wypada zapytać o cenę i od razu zapłacić podaną kwotę. Wieczorem w nagrodę za dobre zachowanie tata zagra ze mną w yoté lub woure, czyli popularną (także wśród dorosłych) grę planszową znaną powszechnie jako mankala.

Bardzo jestem ciekawy, w jakie zabawy Wy lubicie się bawić. Pozdrawiam z Senegalu – gościnne kraju w Afryce.